

ברית מילה (2)

כריתות היוצרת חיבור לבורא יתברך

הגר"א (בפרושו לספר היצירה פרק א') מבאר, כי ענין הברית הוא, שכאשר יש לאדם אוהב כנפשו שאינו יכול לדור במחיצתו, הוא נותן לו חפץ שכל מגמתו ותשוקתו אליו. על ידי כן נקשרים הרעים זה לזה לעד. אף על ידי שהאדם נוטל מחבירו את החפץ, מחשבות שניהם נשואות איש אל רעהו. זוהי משמעותה של הברית, אשר היא הבטחה על ידי נתינת חפץ, שהרעים לא יפרדו זה מזה לעולם. זוהי לשון הכריתה, כלומר, כורתיים חלק הדבוק באדם ונותנים אותו לה' יתברך. על פי זאת מבאר **רבי יעקב צבי מקלנבורג זצ"ל** בספרו **"הכתב והקבלה"**, כיצד יתכן שכריתת הברית והבדלת דבר אחד לשני חלקים, מורה על דבקות ואהבה כלפי הקב"ה. טעם הדבר הוא מפני שעל ידי הכריתה אנו מקרבים, כביכול, את הערלה לה' יתברך, כדי שנהיה קשורים אליו לנצח נצחים.

ספר "ומתוק האור בריית מילה"

יתחזק בראש ובתחילת העבודה... וזהו **"הוא ישופך ראש"**. אבל **"אתה תשופנו"**, היינו הנחש, יהיה בכחך לשלוט על האדם ולהפילו, כאשר האדם יהיה בבחינת **"עקב"**, רק בסוף, היינו שעל כוחו והתאמצותו יהיו רק בסוף, כי אז כבול הוא ביד היצר. הרי שהכח לכבוש את היצר הוא רק אם ישופנו ראש, וכיון שכן ציוה ה' למול את התינוק עוד בתחילת בואו לעולם, כי אז יהיה בכוחו לגבור על היצר הרע, ולכובשו לגמרי כאשר יבוא אליו במשך חייו. ואל יאמר מאן דהוא, מה משפיע מעשה זה לילד הקטן בן שמונה ימים, שלא מבין מאומה ממה שעושים עמו. התשובה אליו: שאיננו צודק כלל, מעשה זה משפיע עליו, ונותן לו כח ותעצומות כנגד כוחות היצר וחילולתיו, וישפיע עליו עוד במשך חייו. כי כל מעשה טוב או רע, משפיע על נפש התינוק מיום הוולדו.

ספר "אוצרות התורה בריית מילה"

מילה, שינוי המהות

על חשיבותה הגדולה של מצות מילה, מלמדת העובדה שחז"ל קבעו בנוסח ברכת המזון: **"ועל ברכתך שחתמת בבשרנו"**. כי אמנם אנו מודים שם על כל המצות, אך כולם נכללו בהודאת אחת: **"ועל חוקיך שהודעתנו"**, ואילו מצות מילה מפורטת בפני עצמה, יחד עם תורה, ארץ ישראל, החיים והמזון. יש להבין מה הסיבה לכך. אלא, כך מבאר **"ספר החינוך"** (מצוה ב') את טעמה של מצות מילה: שהקב"ה רצה לקבוע בעם אשר הבדיל להיות נקרא על שמו, אות קבוע בגופם, להבדילם משאר העמים בצורת גופם, כמו שהם מובדלים בצורת נשמתם. אם כן, כך מבאר **מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל** בספרו **"כאיל תערוג"** (דברים): למצות מילה יש באמת ערך מיוחד, שהברית הזו איננה סתם ברית כמו כל הבריתות וההסכמים שיש בין שני רעים או מלכים, אלא הברית הזו משנה את מהות האדם, אחרי שמלו את היהודי, הוא שונה לחלוטין מהגוי בגופו ובנפשו. על כך באה התורה המיוחדת: **"ועל ברכתך שחתמת בבשרנו"**, יותר משאר המצוות. על פי זה יובן המעשה המובא (מנחות מג:): שדוד המלך, בעת שהותו בבית המרחץ היה עצוב מפני שחש את עצמו מרוקן מכל המצוות, אך כשניזכר במצות ברית מילה שבבשרו, נחה דעתו. לכאורה יש להבין, מדוע לא די היה לו במזווה שיש בפתח ביתו, הלא גם זו מצוה קיימת, ואם כן כבר אינו מרוקן מהמצוות, מדוע דוקא מצות מילה היא זו שהניחה את דעתו? אלא יש לומר, שדוד המלך ביקש מצוה המשנה את מהותו, וזוהי מצות מילה.

ספר "ומתוק האור בריית מילה"

אמונה תמימה לדורות הבאים

כתוב (נדרים לב) אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו התהלך לפני והיה תמים אחזתהו רעדה, אמר שמא יש בי דבר מגונה. כיון שאמר לו: **"ואתנה בריתי ביני ובינך"**, נתקררה דעתו. ביאר בספר **"ילקוט אליעזר"**, הנה אברהם אבינו ראש למאמינים, הגיע לאמונת ה' מתוך העמקה התבוננות וחקירה, מי בעל הבירה (ב"ר לט. א). כיון ששמע מהקב"ה: **"התהלך לפני והיה תמים"**, שענינו הליכה באמונה בתמימות, ללא חקירות, אחזתו רעדה, שמא יש בי דבר מגונה, שהרי עתה הוברר לו שכל עבודתו בחקירות היתה מוטעת. כיון שאמר לו הקב"ה: **"ואתנה בריתי ביני ובינך"** ובין זרעך לדורותם, כלומר, האמונה התמימה היא למען זרעך, לדורות הבאים שאינם בדרגה זו, נתקררה דעתו. כי לאחר כריתת הברית של אברהם שהיתה יסוד האמונה לו ולזרעו אחריו, אין עוד צורך בחקירות, והאמונה מוטבעת בלב ובגוף כל יהודי משעה שנולד, ואין תפקידו אלא למול ערלת הלב ולגלות את אורות ומעיינות האמונה שנמצאים בעורקיו ובכל מהותו.

ספר "אוצרות התורה בריית מילה"

הדרך לכבישת היצר

תמהו רבים מה טעם ניתנה מצות מילה בהיות התינוק בן שמונת ימים בלא דעת וכונה למצוה, לכאורה אין השפעה לתינוק במעשה זה. נראה לבאר, כתב **רבי חיים ויטל זצ"ל** (בראשית ג. טו): **"הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב"**, הקב"ה אמר לנחש הקדמוני, יצר הרע, שהאדם יהיה בכוחו לשלוט עליו ולכבושו לגמרי, אם רק

אותות הַעֲבֹדוֹת, סימן להיותנו בנים

כתב החיד"א: החרד לדבר ה', יסתכל הַשָּׁפֵל וידוע על האי מרגניתא, כי בחסדו יתברך אמר: "אות היא בני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדישכם", ואיך לא תסמור שערות בשרו לחלל יקר תפארת השבת, ונמצא שח"ו מעביר האות שנתן לו מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכדי בזיון וקצף. לכל יהודי ישנם שני אותות בכל יום ויום. בימות החול: ברית מילה ותפילין, ובשבת: ברית מילה ושבת. אותות אלו הם סימן להיותנו עבדים להשי"ת. בא וראה ענותנותו יתברך: אף על פי שהאותות, סימן עבדות הם, כמו עבד הנושא על גביו אות המלך, מכל מקום האותות מורים שיש לנו דין בנים. מהשבת מוכח שאנו בנים, שהרי אין משתמשים בשרביטו של מלך, והשבת עליון וקדוש ניכר מאוד בשמים ובארץ, ואם אין אנו בנים לא היינו יכולים להשתמש בשרביטו של המלך. כמו שמצינו שגוי ששבת חייב מיתה. גם בתפילין אנו משתמשים בשרביטו של מלך, כמו שאמרו (ברכות ו.): תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו. אות ברית, כתב בזוהר הקדוש: "אי נטרין ברית, אינן בנים", הרי שאותות אלו, הגם שלפום ריהטא נראה שהם מסמלים את היותנו עבדים, מכל מקום היא גם מראה "לדעת כי אני מקדישכם", ואנחנו בנים המשתמשים בשרביטו של המלך. **ספר "ומתוק האור ברית מילה"**

מעלת השתוקקות למצוות

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמֹל בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ (ויקרא יב. ג)

במדרש תנחומא (תחילת פרשת תצוה) כתוב: קטן לכמה נימול? קטן נימול לשמונה. מה טעם? כשם שנימול יצחק אבינו שנאמר: "וימול את יצחק בנו בן שמונת ימים" ע"כ. דברי המדרש תמוהים עד מאוד וכי אינו יודע פסוק מפורש בתורה: "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמֹל בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ", מה צורך יש ללמוד דבר זה מיצחק אבינו? אלא ביאר בעל "שואל ומשיב" בשם ספר "סידורו של שבת": אברהם אבינו מל את בנו במחשבה כל שמונת הימים, וזאת משום שכל שמונת הימים היה אברהם אבינו משתוקק ומחכה כל רגע ורגע מתי יגיע העת בו יוכל לקיים את צווי ה' למול את בנו, ונחשב לו לאברהם כאילו מל אותו בכל שמונת הימים. ונלמד דבר זה ממה שכתוב בפסוק "וימול את יצחק בנו בן שמונת ימים" דהיה לו לכתוב ביום שמונה ומדכתיב "שמונת ימים" למדנו שכל התכללות שמונת הימים מל את יצחק בנו. וזה כוונת המדרש: ללמדנו את מידת זריזותו של אברהם אבינו. ושואל קטן לכמה נימול? בן שמונת ימים, כלומר אדם יכול שתחשב לו כאילו מל את בנו כל שמונת ימים, כפי שמצינו אצל יצחק אבינו שהיה אברהם משתוקק ומצפה כל שמונת הימים מתי יגיע העת בו אוכל לקיים מצות בוראי, ונחשב לא כאילו קיים מצות מילה כל שמונת הימים. חידוש גדול ועצום למדים אנו מרעיון זה, כאשר אדם חושב בכל עת ובכל רגע מתי יגיע העת לקיום המצוה לעשותה, נחשב לו

כאילו כבר עשאה ומקבל שכר. נמצא שיכול האדם להרויח ע"י מחשבתו הטובה מצוות לאין ספור. לפי זה נראה לבאר את הפסוק (בתהלים, סב): "וּלְךָ ה' חֶסֶד כִּי אַתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ", כבר דשו בזה רבים מה חסד הוא שהקב"ה משלם לאדם כמעשהו? אלא, החסד הגדול הוא שהקב"ה משלם לאדם על ההשתוקקות והרצון שלו למצוות, כאילו קיים את המצוות בפועל. כמעשהו, כמו שעשה. **ספר "אוצרות התורה ברית מילה"**

הלכה: סנדקאות

מנהג ישראל הוא, שאחד נעשה בעל ברית לתינוק, ואוחז אותו על ברכיו בשעת המילה, והוא הנקרא סנדק. נוהגין להדר ולחזר ולהוציא על כך הוצאות מרובות, מפני שהסנדק האוחז את התינוק בחיקו מסייע למילה, והרי הוא בכלל המצוה, וכן אמרו, שהסנדק נחשב כמקטיר קטורת, ורגליו כמזבח, ולכן יפה כחו מכח המוהל להקדימו לקריאת התורה. **"ספר אוצר הברית"**

פתגם: לב מרגיש לב.

"ספר שמחלה"

חקירה: מילה: נשים פטורות, מופקעות, או שאינן שייכות כלל (הגר"ח סטנסיל ב"ק פת. ועיון בלומדות טו: מילה- אינן שייכות, שהן כמהולות, הטפת דם ברית- פטורות), **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור פסוק מפורש

עם הארץ הבדיל במוצאי שבת על הכוס וכשהגיע לבשמים בירך "שהכל". כאשר ניסו הנוכחים להעמידו על טעותו, נענה ואמר להם: הרי פסוק מפורש הוא בסידור: "שהקול יפה לבשמים".

ספר "חד וחלק" חלק ב' (נו)

"מזל טוב לאביו ולאמו של רך הנולד, משה"

ואסתר הכהן שאשא שיזכו לגדלו לתורה

לחופה ולמעשים טובים

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

